

DUURZAAM VERANDEREN?

In de afgelopen maanden hebben collega-veranderkundigen en ikzelf verschillende mensen uit andere vakgebieden gesproken over ons mooie vak. Er bleken veel overeenkomsten te bestaan. Zo viel op dat wij niet wezenlijk andere dingen doen dan een antropoloog. Alleen ons vertrekpunt verschilt: wij worden geacht te onderzoeken én ook iets te veranderen. Ook van een architect verschillen we niet veel. Wij ontwerpen een ruimte, waarbinnen de patronen die als prettig en functioneel worden ervaren, kunnen plaatsvinden en waarbinnen verandering kan ontstaan. Het proces daarvoor is wel anders: de architect tekent vanuit zijn expertise jouw huis. De veranderkundige helpt mensen hun eigen ruimte te maken en stelt hoogstens vanuit expertise een aantal contextinterventies voor, zoals het betreden van een nieuwe markt door samen te werken met een ander bedrijf, het wijzigen van de besturingsstructuur, het maken van een ontmoetingsplek om samenwerking tussen professionals te bevorderen et cetera.

Echter, het meest confronterende vond ik hun vergelijkbare vraag aan ons: Hoe zorg je voor 'verandering' zonder schade aan te richten? Ontstaat duurzame verandering niet vanzelf? Maakt alles wat je daarin probeert het niet erger dan het was?

Zijn wij veranderkundigen veroorzakers van natuurrampen? Niet alleen smelt langzaam het ijs en stijgt de waterspiegel; heel langzaam denken mensen in organisaties dat 'veranderen' iets is wat je jaar in, jaar uit actief met elkaar moet doen. Wij veranderkundigen hebben 'veranderen' tot thema gemaakt. Als wij niet zouden bestaan, zouden organisaties net zo goed veranderen, alleen zonder verandertra-

jecten, interventiestrategieën en ontwikkelprogramma's. Ergo, wat doen wij onze samenleving eigenlijk aan omdat er weer iets 'anders' moet? Welke maatregelen kunnen wij treffen? Niet meer skiën en vliegen, in een elektrische auto rijden, een huis in houtskelet bouwen met isolerend trippel glas en zonnepanelen, afval scheiden, spullen hergebruiken. Wat betekent dit in de veranderkunde? De essentie van al deze maatregelen lijkt dat we bewuster nadenken over wat werkelijk nodig is. Misschien moeten wij als veranderkundigen onze opdrachtgevers leren hetzelfde te doen: echt nadenken over of ze deze verandering en bijbehorende veranderkundige nu echt nodig hebben. Of deze niet vanzelf zal ontstaan zonder iets actief te doen. Ik vraag me met hen hardop af welke mogelijke schade het inzetten van de verandering zou kunnen brengen. En wat ze met het geld zouden doen dat overblijft als ze me niet inhuren. Voor een deel doe ik het al. Ik zeg al 'nee' tegen 50 procent van de opdrachten bij afwezigheid van condities om tot succesvolle verandering te komen. Misschien kan het nog scherper, preciezer: klanten echt bewust maken waar ze mij niet nodig hebben, ook niet een beetje.

--

Shirine Moerkerken werkt als interventiekundige bij *Strange / Strategy and Change* en helpt organisaties bij de wijze waarop zij antwoorden geven op maatschappelijke vraagstukken. Zij leidt daarnaast collega-adviseurs op, waaronder bij Sioo. Tevens geeft zij een 15-daagse leergang *Interveniëren*. Zij schreef over haar vak in haar boek *Hoe ik verander*.

